

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nčv.

v ednosti je moč!

„Edinost“

izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdani na leto . . . . . gld. 21.—
Za samo večerno izdanje . . . . . 12.—
Za pol leta, četr leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nčv., večerne številke po 4 nčv.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nčv., izven Trsta po 1 nčv. več.

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domaći oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Ne frankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, odpravništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadstr.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Brzovjavna in telefonična poročila.

(Novejše vesti.)

Dunaj 10. Včeraj je cesar sprejel v avdienci dosedanega ameriškega poslanika Towera, v kateri se je isti poslovil od Nj. Veličanstva. Poslanik je v svojem nagovoru po naročilu predsednika Mac Kinley-a zatrdil, da odkrito želi tako predsednik, kakor tudi ameriško ljudstvo, da se utrdijo prijazni odnosi med Avstro-Ogersko in Zjedinjenimi državami. Cesar je odgovoril, da se za voščila predsednika zahvaljuje in je prosil poslanika, naj obvesti predsednika o tem.

Dunaj 10. Občinski svet je danes razpravljal o predlogih, naj bi se zopet odprla stara Donavska struga in napravil prekop med Donavo in Odro in med Donavo in Labo. Predlog občinskega svetovaleca Gruberja, da je pozvati dotične dežele in občine, naj se pridružijo akciji občine dunajske, se je sprejel.

Berolin 10. V zbornici poslancev je izjavil finančni minister v odgovoru na neko interpelacijo, tičejo se pomanjkanja možkih delavcev, da vlada zamore inozemske delavce pripustiti samo v toliko, da se pred vsem ohranijo nacionalni interesi in da je Nemštvo varno pred slovansko poplavo (!!).

Berolin 10. Proračunska komisija državnega zbora je dovolila z 11 glasovi proti 10, da se pomnoži topništvo za 69 baterij.

Rim 10. Senat je nadaljeval razpravo o trgovinski pogodbi med Italijo in Francijo. Senator Negrotti je rekel, da največji in politično najvažnejši uspeh pogodbe obstoji v odstranitvi vsake divergenca.

Pariz 10. Komora je zakonski načrt, tičejo se revizijskih razprav, sprejela z 332 glasovi proti 216.

Pariz 10. »Agence Havas« poroča iz Algira: Nekaj dni sem se med Kabili v okolici Setisa opazuje nenavadna razburjenost. Včeraj je prišlo do hudega tepeža. S kliči »Doli z Židi!« so Kabili planili po trgovcih, in jih mnogo ranili. Med ranjenimi so tudi trije Evropejci. Kabili so na to oropali židovske prodajalnice.

Pariz 10. Komora je razpravljala o poročilu komisije o zakonski predlogi, po kateri bi bilo revizijske stvari predložiti zjedinjenim komoram kasacijskega sodišča. Poročevalec je izvajal, da je komisija zavrgla zakonski načrt, ker je isti le prilični zakon in to zelo slab. Da se časti armada, ni treba onečasti sodnikov!

Prvi uradniki so bili: c. kr. viši telegrafist Ivan pl. Pawlowsky ter še dva druga c. kr. telegrafista. L. 1849. so bile dovoljene samo državne brzovjavke. Od 12. februarija do konca istega meseca je bilo v Trstu oddanih 13 in sprejetih 9 brzovjavk; do konca leta 1849. pa je bilo oddanih 734 in došlih 424, skupaj 1158 brzovjavk. Z dnem 18. februarija l. 1850. je bil odprt urad tudi občinstvu, dovoljene so bile torej tudi zasebne brzovjavke in do konca istega meseca je bilo oddanih 22 zasebnih brzovjavk z 821 besedami. Konec leta znašalo je število vseh brzovjavk 4593.

Leta 1851. je dobil Trst drugo brzovjavno zvezo in sicer z Benetkami. Leta 1852. so prenesli urad radi vedno rastočega prometa v večji, prtilični lokal namestniške palače. L. 1854. imel je urad že jednega c. kr. oskrbnika z 6 uradniki in obdelali so na trel. progah blizo 40.000 brzovjavk. L. 1856. se je preselil urad v staro borzo; l. 1859. znašalo je število v Trstu obdelanih brzovjavk nad 100.000, l. 1871. pol milijona, l. 1886. jeden milijon, in l. 1897. je znašalo število brzovjavk, ki so bile obdelane na 40 progah, nad 2 milijona.

Leta 1860. se je preselil urad v Brunnerjevo hišo (prav v tisto, kjer je sedaj tiskarna «Edinosti») in je ostal tam do 1. novembra 1894., odkjer je prišel v novo poštno in brzovjavno poslopje in kjer se je združil s poštnim uradom Trst 1.

Leta 1873. je bil uradu predstojnik viši oskrbnik; tega leta je bilo 108 uradnikov, med katerimi je bilo od l. 1872. tudi 13 telegrafistkinj; danes znaša število uradnikov 109 z 39 telegrafistkinjami vred, a predstojnik je viši kontrolor.

L. 1850. je bil Bain-ov aparat namdomeščen z Morse-jevim. Morse-jev aparat je še dandanes v rabi. L. 1867. so uvedli Hughes-ov aparat, ki je v rabi na 12 progah in na ta aparat prihaja blizo $\frac{2}{3}$ vsega prometa.

Prve pristojbine za zasebne brzovjavke so bile sledeče:

Za vsako oddano brzovjavko je moral oddajalec plačati:

1. manipulacijsko pristojbino 2 gld. takratne veljave. (Conventions-Münze.)

2. prometno pristojbino do 20 besed 5 kr.; za 21 besed do 60 besed 10 kr., za 61 besed do 100 besed 15 kr. za miljo brzovjavne proge.

3. dostavno pristojbino 24 kr.

Za brzovjavke, oddane po noči, t. j. od 9. ure zvečer do 7. ure zjutraj, potem za kolacijonirane brzovjavke je znašala prometna pristojbina 2-krat toliko. Brzovjavke so bile dovoljene samo v nemškem jeziku in do 100 besed. Po imenovanih pristojbinah je stala brzovjavka iz Trsta na Dunaj po dnevu do 20 besed 6 gld. 18 kr., za 21 do 60 besed 12 gld. 35 kr., za 61 do 100 besed 18 gld. 53 kr.

Dne 1. okt. 1850. pa so že predružačili pristojbino in uvedli so za notranje dežele, kakor tudi za nemško-avstrijsko zvezo, do 20 besed do 10 milj 1 gld., do 25 milj 2 gld., do 45 milj 3 gld., do 70 milj 4 gld., do 100 milj 5 gld. itd.; za brzovjavke od 21 do 50 besed dvakrat toliko, od 51 do 100 besed trikrat toliko. Več nego 100 besed ni bilo dovoljeno in po noči je bilo treba plačati dvakrat toliko. Navadna brzovjavka je stala na Dunaj 4 gld., a dovoljen je bil samo nemški jezik.

L. 1852. je bilo dovoljeno brzovjaviti tudi v laškem jeziku med postajami Trst, Gorica in onimi v takratnem lombardijskem in benečanskem kraljestvu; l. 1853. je dobil tudi urad v Piranu dovoljenje za laške brzovjavke.

L. 1858. so zopet predružačili pristojbine. Od 1. aprila 1879. je stala vsaka beseda 2 novč. in zraven temeljna pristojbina 24 nčv.; od 1. jan. 1891. je v veljavi, da treba plačati od besede 3 nčv. z najmanjšim zneskom 30 nčv., tako za brzovjavke v Avstriji, kakor tudi za one v Nemčiji.

Najstarejši še živeči tržaški brzovjavni uradnik je v Gorici živeči, v Volčah pri Tolminu rojeni Slovenec, ces. svetnik vitez Ferdinand Kofol.

Najstarejši brzovjavni uradnik vseh brzovjavnih uradnikov pa je tudi v Gorici živeči brzovjavni nadzornik Josip Zeilinger, kateri je bil leta 1847. zaprisežen za brzovjavno službo in kateri je prvi delal na prvi brzovjavni progi v Avstriji na progi: Dunaj—Brno.

Spomniti se moramo ob tej priliki tudi dičnega slovenskega pesnika Cegnarja, ki je, kakor tržaški brzovjavni uradnik, s pesmijo budil slovenski rod in je bil prvi urednik naše «Edinosti».

Zanimivo bi bilo še omeniti, da sta l. 1833. Gauss in Weber iznašala električni brzovjav, da je bil l. 1838. prvi brzovjav na svetu že ustanovljen in da znaša dandanes daljavo svetovne brzovjavne mreže nič manj, nego 5 milijonov kilometrov.

Danes zvečer se zberejo tržaški brzovjavni uradniki in njih prijatelji na banketu v dvorani «Al Giardinetto», da proslavijo 50-letnico obstanka brzovjave v Trstu. Tudi mi se jim pridružimo v duhu, z željo, da bi se ta velevažna ustanova v človeškem življenju tudi v bodoče razvijala na korist trgovine, v blaginjo človeštva, in še posebno v povzdigo Trsta, tega prvega trgovinskega emporija naše države.

O banketu nam je obljubljen posebno poročilo.

Deputacija učiteljev na Dunaju.

Iz učiteljskih krogov nam pišejo: Deputacija učiteljstva istrskega in goriškega bila je torej ta teden na Dunaju. Dne 6. t. m. je preč. gosp. dr. Gregorčič predstavil deputacijo naučnemu ministru, grofu Bylandtu in potem ministerskemu predsedniku grofu Thunu. Deputacija je v kratkih besedah pojasnila ministroma položaj učiteljstva goriškega in istrskega, zahvalila za dano inicijativo gledé deželnega šolskega zaloga na Goriškem ter izročila pisano spomenico s prošnjo, naj ekscelence blagovolé uplivati na to, da se žalostni položaj učiteljstva zboljša zdatno. Deputacija je bila povsodi kaj prijazno sprejeta. Na vprašanje je pojasnil gosp. Kosovel naučnemu ministru, kako so učit. plače na Goriškem; gosp. Valentič pa je omenjal, da so takove plače tudi v Istri ter kako da so učitelji razdeljeni po plačilnih vrstah. Odgovorivši gosp. ministru, da bodi minimalna plača učiteljev jednaka plači c. kr. državnih uradnikov v XI. čin. razredu, obljubil je minister, da se hoče zavzeti za stvar; kazal je veliko naklonjenost do učiteljstva. Gosp. ministerski predsednik se je izrazil, da visoko čisla učiteljski stan, a da danes ne more še obljubiti ničesar. Tu se je go-

Ob 50-letnici brzovjavne postaje v Trstu.

Jutri bo 50 let, odkar so odprli brzovjavno postajo v največem pomorskem trgovskem mestu Avstrije: v Trstu. Z ozirom na velikansko ulogo, ki jo igra brzovjav v trgovini, je gotovo pomembna ta obletnica za naše trgovsko mesto. V skromno proslavo tega spominskega dne hočemo podati našim čitateljem malo sliko o razvoju tega važnega zavoda v minolih 50 letih.

V Trstu so odprli brzovjavni urad dne 12. febr. leta 1849.; prva uradna sobica mu je bila v tretjem nadstropju sedanje namestniške palače. Urad je imel tedaj jedno 75 in pol milj dolgo brzovjavno progo in jeden Bain-ov aparat (stroj).

vorilo marsikaj, zlasti pa to, da naj država stalno in primerno subvencionuje omenjeni deželi, da se zamoreti urediti učit. plače.

H koncu je obljubil minister, da hoče stvar dobro pretresovati in proučiti ukupno z naučnim ministrom. Preč. gosp. dr. Gregorčič je še posebej priporočil učitelj., za karmu bodi izrečena najprisrčnejša zahvala.

Omeniti mi je še, da so bili v avdijski štiri gg. odposlanci in sicer: Kosovel, Medvešek, Valentič in Jakac. Gospodje italijanski tovariši z Goriškega so se baje prestrašili (?), dasi so bili na Dunaju. Toda na Dunaj niso prišli baš radi tega. Ital. učit. društvo za okraj Gradišče dalo je povod, da se je v nedeljo dne 5. t. m. zbralo na Dunaju nekaj delegatov avstrijskih učiteljskih društev v namen, da se čim prej doseže zboljšanje materialnega stanja učiteljstva. Na tem shodu so bili zastopani učitelji iz Dalmacije, Goriško-Gradišanske, Istre, Dolnje Avstrije, Tirolske in Bukovine. Gosp. Jessen, zastopnik avstrijsko-nemške učiteljske zveze, je pojasnil skupščini, da je avstrijsko-nemška učit. zveza že izročila spomenico naučnemu ministru in državnemu zboru — a sama za-se, ker se druge niso strinjale radi jezika. Ravno tako spomenico so izročili Čehi v češkem jeziku. Po dolgi debati (seja je trajala 6 ur) prišli so do sklepa, da naj učiteljstvo tu zastopanih dežel po izvoljeni deputaciji izroči spomenico naučnemu ministerstvu v nemškem jeziku, kar se je zgodilo že dne 7. t. m. Določilo se je tudi, naj učit. društvo za okraj Gradišče uredi spomenico, katera se izroči Nj. Velič. presvetlemu cesarju. Spomenico imajo poprej potrditi vsa druga avstrijska učiteljska društva. Isti sklep je bil gledé spomenice, ki se izroči državnemu zboru.

Slednjč je bil izvoljen odbor, ki naj deluje na to, da se vsa avstrijska učit. društva združijo v zvezo, da bodo združeno delovala v prosep šolstva in učiteljstva. Skupščini je došlo obilo telegramov, največ iz Dalmacije, kjer je učiteljstvo še v najzalostnejem položaju. —ič.

Politični pregled.

TRST, 11. februarija 1899.

Zveza med Nemci in Italijani — naravna! Pišejo nam: »Pred kratkim sem poslušal v neki gostilni pogovor tukajšnje nemške gospode. Predmet temu pogovoru je bil — to se umeje — oni dogodek, o katerem menijo Italijani, da je najvažnejši dogodek dneva: prestop laških poslancev v opozicijo. Neki gospod (po njegovem dijalektu bi sklepal, da je iz »rajha«, vsekako pa »zvedenec« v političnih stvareh) je zatrjeval: Das ist ein natürliches Bündnis Zweier zur Abwehr gegen den gemeinsamen Dritten. Ich wundere mich nur, dass man auf diese glückliche Idee nicht schon vor 30 Jahren verfallen ist.

Menil je torej, da je to naravna zveza dvojice v obrambo proti skupnemu sovražniku in čudil se je, da se te srečne ideje niso poprijeli že pred 30 leti.

Tudi nam se zdi ta zveza dokaj naravna, rečimo: par nobile fratrum!

Tudi mi se čudom čudimo, kako so se mogli potomci Romulovi spomniti še le sedaj, da jim od slavnega pradeda dojiše teče po žilah še nekaj voljeje, recte Wolfove krvi.

Tako naš poročevalec, a mi dostavljamo: Habeant sibi! Naj se imajo torej, ako so že tako trdno uverjeni, da so — vredni jeden drug drugega! Naravna zveza je torej to. Dobro. Nočemo oporekati. Naj se imajo! Bilo bi drzno, ako bi hoteli s kruto roko posezati v to zvezo. Človek ne skušaj ločiti, kar je spojila — narava!

Seveda bi lahko malce korigirali gornji rek o »zvezi dveh v obrambo proti jednemu«. Lahko bi spregovorili resno besedo o pravi naravi »obrambe« onih dveh. Ali čemu?! Te nevhvaležne naloge smo se lotili že večkrat, toda vsikdar — zastoj. Lahko bi torej rekli, da ni res in ni res, da se tu »branita« dva — Italijan in Nemeč — proti tretjemu, pač pa je res, da se tu mora braniti jeden — Slovan — pred dvema. Ali kakor rečeno: pustimo to nevhvaležno početje!

Le nekaj naj nam bude dovoljeno pripomniti! Ona »dva«, k' menita, da je njiju zveza »naravna«,

naj ne pozabita, da narava ne vrši svojih večnih, božjih zakonov le v vrtu nemško-laške alijance, marveč da ta viša sila deluje v vsem božjem stvarstvu in v snovanju, razvoju in življenju — vseh narodov. Torej tudi v našem življenju, gibanju in snovanju.

Narava je položila v vsako bitstvo čut nagona po samoobrani. In če vsakemu bitstvu, potem tudi skupinam človeških bitstev — narodom! Ta nagon deluje tudi v nas Slovanih, deluje sedaj bolj, nego je kedaj do sedaj. Ta resnični naravni nagon nas bode vžigal bolj in bolj v naši borbi proti njih le namišljeno »naravni« zvezi in ta naravni nagon nas dovede tudi do zmage, ne nad pravom Italijanov in Nemcev, pač pa nad zvezo, sklenjeno v znamenju nasilja, krivice in sovražtva!

Dá, tako je: večni zakon božje narave mora zmagati nad zvezami, ki značijo — nasilje proti naravi!

K položaju. Saj bi človek ne mogel verjeti, ako ne bi živel v državi neverjetnosti. Državni zbor so morali odložiti in zastopnike narodov razgnati na vse štiri vetrove sveta, ker so se bili začeli tepsti med seboj — a glej, niso še prav obrnili ključa v ključavnici državnega zbora, kjer se je vrtel svet, ki se je — pretepal, že vrte zopet nit »sprave«. A čudno, ali prav zaprav nič čudnega, saj živimo v državi neverjetnosti: o spravi govore sedaj prav tisti najbolj, ki so popred najbolj razpaljati strasti. Ugibajo sem in ugibajo tja, kakobi se dala doseči sprava! Sedaj vprašujejo predsednika zbornice o tem, sedaj spuste kakov članek v »N. Wiener Tagblatt«, ki je baje glasilo »najzmernejše« stranke v opoziciji, liberalnega veleposestva, sedaj hočejo vedeti za menenje kakega družega državnika itd. Ali res sprava, ali je res prišlo spoznanje? Tudi danes došla nam »Politik« potrja, da nemška opozicija snuje nekaj za kulisami! Toda, po tem, kar nam pripoveduje praški list, je opoziciji ta nova »spravna akcija« le pretveza za — razbitje sedanje večine. Hinc illae lacrumae! V ta namen gladijo brade nemškim konservativcem, da bi le-te izvabili iz večine in da ostanejo potem Čehi o samlj eni!! Mešetarji na tem zavrtnem poslu pa so krščanski socialisti.

Mnogo bi se dalo govoriti in svariti, a za sedaj, dokler ne vemo še, kakov vseh bode imelo to delo izpodkopavanja, in da-li so nemški konservativci res tisti kalini, ki lahko sedajo na nastavljen limanico, je že bolje, da se držimo še rezervirano.

Domače vesti.

Za jubilejno dijaško ustanovo došli so nadaljnji darovi:

Poprej izkazanih	3651 gld. 53 nč.
Gospa N. N., sv. Ivan	5 „ — „
Rodbina Quaiatti, sv. Ivan	4 „ — „
Godina Stanko, sv. Ivan	5 „ — „
Zupančič Ivan, sv. Ivan	5 „ — „
Rodbina Ponikvar, sv. Ivan	3 „ — „
Schmidt Vincenc, sv. Ivan	2 „ 63 „
Tovarna olja, sv. Ivan	2 „ — „

Skupaj 3678 gld. 16 nč.

Nadaljne darove sprejema blagajnik dr. Gustav Gregorin v Trstu (Via Molin piccolo šte. 3).

Maskarada »Tržaškega Sokola«. Lože v pritličju so že vse razprodane, a tudi onih v prvem redu je še malo več na razpolago. Opozarjamo torej, naj se požuri oni, ki želi imeti lože v II. ali vsaj v III. redu. V ponedeljek bi utegnili biti prekasno.

»Faro«, ameriški paroplov, ob 1. uri v noči in 59 sekund. Pred 10 minuti je padlo na našo ladjo 6 velikanskih balonov. Ljudje so vsi silno prestrašeni, večinoma so angleški lordi. Več rok in nog je polomljenih, nekaj želedeev se je »okol« obrnilo.

Kolikor sem pozvedel v naglici, namenjeni so vsi na »Sokolovo maskarado«. Na balone je padlo nekaj isker kometa, ki ima razgnati našo zemljo. En balon se je napičil na srednji jarbol; v tem balonu tiči tajnik družbe, Mark Twain. Dr. Gould je ves zmešan od samega lečenja.

Danglars, kapitan.

Komuniké. Na potu iz Klanfurta na Sokolsko maskarado srečala sta berača Boštjan in Tine dva kolega, ki sta se jima pridružila. Kašpar, eden njiju novih znancev da na tržaškem magistratu patentirati svoj nov »Kinezarski bas«, ter ga bo drgnil maskaradi, spremljan na »činanah« od svojega sina Biceljna, da bo vladalo paradiško veselje.

Brzjav iz Napelna (in ne z Nakelna). Ker sem čital v danes tu sem došli »Edinosti« o prihodu velike družbe ameriških milijonarjev, ukreal sem še danes z bogato zalogo »Napolitajnskimi odpustkov« na morskem biciklju, v katerem priplujem na debel pondelk ob 111 ur 9981. leta na pomol sv. Karla.

Ker mi je imenovana milijonarska družba dobro znana kakor jako splendidna, so opozorjene vse častilke princea karnevala, naj nemilostno izkorisčajo te ameriške bogatine.

Pričakujem sijajni sprejem vseh grešnikov.

Jih lepu poždravljam že poprej.

Napolitajnerski odpustkar.

O veselici društva »Adrija« v Barkovljah, ki se je vršila minolo nedeljo, nam pišejo: Udeležba je bila toliko, da je bil malone natlačen ves veliki novi in krasni stekleni salon. Med pevskimi točkami je zlasti ugajal Volaričev, dvoglasni ženski zbor »Slovenskim mladenkam«, katerega so pele društvene pevke spremljevanjem godbe lepo, z občutkom in precizno. Istotako je ugajal Volaričev velik zbor »Domovini«, ki je nov za našo okolico. Igra »Na mostu« je kaj primerna za sedanjo prepustno dobo. Jedra sicer nima posebnega, ali ima drastično komičnih prizorov. Zlasti je gosp. Ražem, kakor »doktor«, izzival kar cele salve smehu. Občinstvo se je zabavalo izborno. In to je nekaj za sedanji novi čas. Pohvaliti moramo tudi godbo, ki je svirala samo slovanske. Po veselici je ostalo občinstvo še dolgo zbrano na animirani zabavi.

»Slovenke« zvezek 3. prinaša nastopno vsebino: Mokriška: Ločitev — pesem. — Dolence: Moji stih — pesem. — Danica: Naše ženstvo. — Vekoslav: Na verandi. — Dolence: Šopek — pesem. — Desimira: Zavist in žal. — Prijateljska pisma urednici »Slovenke«. — Zorana: Moderni Efižalt — pesem. — Mária: Junakinja. — Hrana za otroke. — Razno. — Doma.

»Adriatische Post« 3. šte. je izšla z bogato vsebino. Prinaša 5 člankov: o erar. skladiščih v Trstu, o italijanskem vseučilišču in o interpelaciji Lenassijevi proti Slovincem, dalje na štirih straneh 41 krajših sestavkov. — Res je, da je list namenjen tujcem, katerim naj bi odpiral oči, in to nalogo tudi dobro izvršuje, toda priskočiti mu morajo na pomoč tudi naši ljudje. Vseletna naročnina znaša le 2 gld. — V Trstu je naprodaj v tabakarnah Lavrenčič in Pipan.

Na oltar bodočnosti naroda! Z Opčin nam pišejo: Gospod urednik: Javljam Vam z veseljem: Nekateri učitelji in učiteljice zgornje okolice smo nabrali za »dijaško ustanovo« svoto 10 gld. Res vzvišena in plemenita je bila misel tež. rodoljubov pomagati gmotno — se stipendijami — ubogi učeči se mladini »naših« očetov.

Gospod urednik! Znamo, da je dar 10 gld. zelo majhen — ali: »Zrno do zrna pogača« in — če je dar majhen, pa pošilja ga sreč, drž se gesla:

Kdor to, kar dà,
Iz srca dà,
Zadosti dà,
Če dar podà
Razmeroma
Na kar ima!

Bog blagoslovi plemenito delo takò, da bi padalo kar na tisoče desetakov, s katerimi:

»Naj srečna bila bi mladina

In ž njo slovenska domovina!«

Na zdar! Morda še kaj.

Koroški novičar. Na Ziljski Bistrici so ustanovili mlekarstvo zadrugo. — Dne 26. jan. je pogorelo Ruševo posestvo na Lešni gori pri Pokrčah. — V Hodišah so ustanovili novo podružnico kmetijske družbe. Pristopilo je 42 členov. — V Borovljah je umrl g. Fr. Colarič, dobroznani oglarski mojster in slovenski rodoljub. — Istotam so ustanovili novo podružnico »sehulvereina«. Zopet eden zavod več za potujčevanje Slovencev! — Gostilničar I. Ogris v Bilčovsu se je ustrelil po nesreči.

Isti dan pa si je kmet Fajnik u Muškavi pri rezalnem stroju dvakrat zlomil roko. Nesreča nikoli ne miruje! — Dober ljudski prijatelj je koroški poslanec Tschernigg. Ko je v seji dne 19. jan. zahteval soc. dem. poslanec Berner, naj se odpravi časniški kolek, ker delavecem gre trda za njihove krajezarje, je zaklical Tschernigg: «Hörts halt auf, Zeitungen za lesen». (No, pa nehaite čitati časnike.)»

Prvo veselico svojo priredi jutri v nedeljo, dne 12. februarja pevsko društvo »Lipa« v Bazovici. To društvo je sedaj najnoveje v naši okolici in stopi jutri se svojim prvim nastopom v kolo bratskih društev v naši okolici. Doznali smo, da je v Bazovici za ta prvi nastop »Lipe« mnogo zanimanja in da so se peveci in pevke marljivo pripravljali, da čim dostojneje in častneje izvršijo krst novega društva, na katerem bode kumovalo njega najbližnje in tudi novo pevsko društvo »Slovan« iz Padriča. Opozorjamo slavno slovensko občinstvo iz mesta in okolice, da se čim častneje udeleži te prve krstne veselice, naše slovanske »Lipe« v Bazovici.

Zabava brumnih študentov akad. društva »Slovenija« bode na pustni torek 14. t. m. v »Kath. Resource«, I. Reichsrathstrasse.

Novost! Novost! I. Veseli dan ali žalostni konec redaktorja M. u. e. Izvirna opera v V. dejanjih. Spisali, vglasbili in vprizore brumni študentje!

II. »Pesem od dveh nesrečnih Italijanov«. Po resničnih dogodivščinah posneta snov. Tekste k ganljivim ilustracijam, postavljenim na platno, prepeva zbor »Varaždincev«.

III. Dobrodelni koncert uniformirane ljubljanske mestne godbe.

IV. Na občo željo občinstva se boda ponavljal vspered.

Opombe: Začetek zabave ob 8. uri in pol. Pravico do vstopa imajo vsi Slovenci, ki so židane volje in redno pridejo!

Zavodu sv. Nikolaja je pristopila občina Vrhnika kakor ustanovnica z doneskom 40 kron. Bog povrni in daj mnogo posnemovalk!

O d b o r.

Izpred dež. sodišča. Včeraj je sedel na zatožni klopi 42letni Ivan Lavrica, zatožen, da je hotel zavesti nekega dečka do dejanja proti pravosti. Dobil je 6 mesecev ječe.

Razprava proti Avgustu Fratto, Albertu Lesana in Petru Tofoli, radi težkega telesnega poškodovanja, se je odložila, ker nekatere priče niso došle.

Tatvina. Posredovalcu Dominiku Raguzinu je predvčeraj zvečer v neki gostilni v Via Solitario ukradel neznan tat zlato uro z verižico, vredno 80 gold.

Loterijske številke, izžrebane dne 11. t. m.:

Trst	5	20	7	66	67
Lince	65	69	18	75	47

100.000 kron, 25.000 in 10.000 so glavni dobitki velike jubilejske razstavne loterije. Opozorjamo na to naše spoštovane čitatelje, da se ti dobitki izplačajo v gotovini z 20% odbitkom in da bode žrebanje nepreklicno dne 18. marca 1899.

Različne vesti.

Svoboda tiska za Slovake. Glasilo rodoljubnih Slovakov, »Narodnie Noviny« javlja, da je urednik tega lista, Svetozar Hurban, dobil nalog od podžupana Beniczkega, da mora globo 1000 gld., katero mu je sodišče prisodilo za neke tri članke v »Narodnich Novinah«, plačati v treh dneh, sicer da se ta znesek odtegne kaveiji. Urednik je takoj položil zahtevani znesek.

Socijalistom na Ogorskem, pač ni poslano z rožami. Ogorska vlada jih preganja kjer in kolikor jih največ more. Vodstvo socijalnodemokratske stranke ogorske je pred kratkem objavilo statistiko političnih progono minolega leta na škodo pristašem iste. Po tej statistiki je bilo tega leta 44 delavcev ubitih od orožnikov, 114 delavcev ranjenih. 259 jih je bilo dlje časa zaprtih, 216 izgnanih iz 32 mest in srenj; na brutalen način je bilo pretepanih v zaporih 34 delavcev.

Ukupno so dobili »sodrugic« 62.495 dni zapora, to znaša 171 let in 80 dni. Denarnih kazni je bilo prisojenih 33.504 kron. — 144 ranjenih in 44 mrtvih! To ni več poročilo politične stranke, nego pravcato vojno poročilo!

In vendar vsa drakonična strogost nič ne pomaga; dokler ne pride ogorska vlada s temeljitimi gospodarskimi preosnovami, se tudi ne otrese svojega najnevarnejega sovražnika: prevratnega socijalizma.

Utrinek iz okolice.

Spisal Vrhmorski.

Ob južnem obrežju tržaškega mesta se vije bela, gladka cesta, opremljena z lepimi drevoredi in tovarniškimi stavbami, iz-nad katerih se ponosno dvigajo visoki dimniki, puhajoči neprestano sivi dim.

Po divno-prijaznem sprehajališču nahajaš ob lepem vremenu neštevilnih sprehajalcev, ki srkajo čisti zrak, prihajajoči z holmea, oddaljenega komaj četrt ure.

Čili vranci, upreženi na elegantne ekvipaže, pa dirjajo neprestano po široki cesti.

Holme, kakor da je vzrastel iz morja, se srebrno penečim se valovjem Jadranskega morja ob vzhodu — res diven prizor!

Na holmeu se blesti z visokega belega stolpa svitel križ: starodaven simbol verne udanosti slovenskega ljudstva.

Neštevilno lepih hiš in hišic belih se sprehajalec nasproti.

Sleherni košček te slovenske zemlje pa je obraščen in odičen z ljubljanko med rastlinami, našo — trtice.

Če zreš ob solčnem vzhodu na omenjeni holm, stoji pred teboj nekako ponosno mična vas — Škedenj. Že sama narava je hotela dati Škedenju obliko trdnjave.

* * *

Naši nasprotniki imajo po vsej okolici trdo, nevaležno delo. Neprestano vihté oster meč, po vsej sili hočejo priti do zmage. Proganjanje, srd, krivica so orožje njihovo, a na ščitu se jim blišči jekleni napis: »Zmaga mora biti naša!«

Le sovražstvo in prepir jim sta na sreči, in če se hoče kdo postaviti v bran, gorje mu! On je teptan in zaničevan: ugonobljen mora biti!

Kaj se bodeš zvijal črviček, vesel bodi, da dihaš in živiš! Ne zgani se, miren bodi! Mi smo gospodarji, a ti si suženj, trpin!

Tako govore, mislijo in delajo; oblastno se šopirijo in kratijo pravice sozemljanom. In ti zemljan, okoličan? Kaj praviš k temu? Molčiš, prenašaš radovoljno krivične, hudobne napade?! Ne — ne prenašaš jih voljno, braniš se, ker ti bije v prsih sree, ono vroče, blago sree, ki ti vžiga ljubezen do svoje matere zemlje.

Tudi ob vzhodu holmea škedenjskega bijejo že stoletja peneči valovi, a niso ga še izpodjedli! Kaj, izpodjedli? Trdnjše stoji sedaj, nego je stal pred desetletjem.

V silni vojski naperjali so sovražniki vse topove proti trdnjavi, da bi jo razpršili in si jo prisvojili, a ker je posadka srčna in se bojuje s pogumom leva, išče sovražnik druge poti.

* * *

Če si namenjen na holm, zaviješ jo po krajši a strmi poti in kmalo si v Škedenju. Pred teboj stoji cerkev, šola, in druga poslopja, stolp pa stoji mogočno sam za-se, ločen od cerkve, kakor da ne bi hotel imeti ničesar opraviti ž njo.

Ko si se nekoliko seznanil z ljudmi, spoznaš takoj, da tu biva narod, vesel in krepak, po čegar žilah se pretaka prava slovanska krv, da tu biva domovine sin, vesel, čeravno tren in tlačén, vesel zato, ker kaže svojo narodno odločnost in požrtvalnost. »Sad ne pada daleč od drevesa«, pravi pregovor: če so stariši narodni, bodo gotovo tudi njih hčere in sinovi. Koliko vzgojiteljic in vzgojiteljev mladine je že dala vas Škedenj! Tu vidiš brhkkih rudečeličnih deklet, vidiš ljubkih in simpatičnih Ivank, Dragie, Márie, ljubeznivo Lotko, resno Milko in druga taka dražestna bitja. Vklis rodoljubnih mladeničev, resnih možakov itd.

Najlepša prilika spoznati Škedenjke in Škedenjce, nudila se je o zadnjih dneh maskaradah, kateri so napravili tamošnji rodoljubi. Ni bilo treba veliko reklame in vspehovanja, in velikanska dvorana je bila prenapolnjena zavednega občinstva. Cvet deklet je dičil v raznih kostumih, osobito v narodni noši, ti zabavi. Red je bil uzoren.

Družabno življenje je v Škedenju lepo razvito. Tu nahajamo močan moški in mešani zbor, tamburaški zbor, čitalnico in druga društva. Vsa ta društva delajo skupno, ukupni program jim je: narodno probujenje.

Kakor sti lepo vspeli zadnji dve maskeradi, gotovo vspe tudi tretja, ki se bode vršila jutri. In čisti dobiček teh zabav je vendar namenjen v prid in prospeh narodne ideje.

Tudi jutri gotovo ne bo manjkalo v Škedenju mestnih rodoljubov. Posebno če pomislimo, da se tudi Škedenjci in njih nežni spol, kakor že znano, udeleže »Sokolove markarade« v velikem številu in v raznih opravah. Pa tudi vrlih Svetoivančanov ne smete pozabiti. Tudi njih jutrnje veselice se morate spomniti! Saj vas je v Trstu toliko, da vas bode lahko dovolj tu in tam!

Na svidenje torej jutri v Škedenju, oziroma sv. Ivanu, a v ponedeljek v gledišču »Armonia«, kjer nas pričakuje krepak sokolski — Na zdar!

Brzobjavna in telefonična poročila.

(Zadnje vesti.)

Dunaj 11. Neprestano se vzdržuje govoreca, da so v ministerstvu navstala navskrižja glede bodočega postopanja oziroma na zaželjeno pravno akcijo med Nemei in Čehi. Nekateri ministri bi bili za to, da bi se pritislilo na Čehce, naj bodo bolj odjenljivi nasproti Nemeem, a finančni minister dr. Kaizl da se najodlošneje upira taki zahtevi.

Vsled teh govoric se širi vest, da je v ministerstvu nastala parejalna ministerska kriza. zlasti o ministru pravosodja, dru Rubru, se govori, da odstopi. Njegovim naslednikom da postane sedanji deželni maršal v Galiciji, grof Pininski.

Dunaj 11. O Veliki noči bodo imele nemške stranke skupen shod v Lincu. Temu skodu se predloži ukupen program v odobrenje.

Budimpešta 11. Opozicija je dala izročiti baronu Banffyju odgovor, v katerem je obsežen tudi načrt na spremembo poslovnika zbornice. Odgovor je pisan mirno in menda ne znači še zadnje besede.

Washington 11. Brzobjavka generala Ottisa poroča o vzetju Calvoeana. Brzobjavka pravi, da je bilo lahko izgnati Filipince iz vasi. Izgube Amerikancev da so bile male, one Filipincev pa izdatne.

Carigrad 11. Ker se širijo razne izmišljene vesti o zdravju sultana, izjavlja »Agence Costantinople«, da je zdravje sultanovo povsem zadovoljivo v vsakem pogledu.

Sokoli!

Pozivljamo one brate Sokole, ki ne pridejo v kostumi ali maskirani, da pridejo na maskarado v društveni obleki. Na zdar!

Odbor.

Najnoveja trgovinska vest.

New-York 10. februarja (Izv. brzobjav.) Pšenica za februar 83 $\frac{3}{4}$ za maj 76 $\frac{3}{4}$. za mare 79 $\frac{1}{2}$ za juli 75 $\frac{1}{2}$. Koruza za maj 41 $\frac{1}{2}$ s. Mast 577.

Zaloga in tovarna

pohištva vsake vrste

od

Alessandro Levi Minzi v Trstu.

Piazza Rosario žtev. 2.

(šolsko poslopje).

Bogat izbor v tapetarijah, zrelih in slikah. Ilustriran cenik gratis in franko vsakemu na zahtevo.

Cene brez konkurence.

Predmeti postavijo se na brod ali železnico, brez da bi se za to kaj zaračunalo.

Slovenke, ko se vračate domov

oglejte si

pekarijo na Riborgo

pred žolo

Frišen kruh, fine moke, frišno in kuhano maslo, ukusne pastete. Vse po ceni!

Sprejema kruh v peko. Naročeno donša se domov.

Odjemalci na debelo dobi odbitek

Priporoča se za obilna obiskovanja

Ivan Šušteršič.

Blag. gospod

Gabr. Piccoli,

lekarnar „pri angelu“,

dvorni založnik Nj. svetosti papeža Leona XIII., v Ljubljani, Dunajska cesta.

Brezje na Spodnjem Stajarskem, 14. nov. 1898.

Vaše blagorodje!

Ker smo se že velikokrat prepričali, da je ta Vaša tinktura za želodec, katero je rabila še cela moja hiša z najboljšim uspehom, res najboljšo sredstvo zoper želodčne in tudi mnoge druge bolezni, se vam iskreno zahvaljujem. Pa tudi gospodu, kateri me je na to izvestno tinkturo opozoril, sem hvaležen.

To potrjujem s tem, da vam izrečem svojo najiskrenejšo zahvalo v imenu cele moje družine ter vas uljudno prosim, da mi pošljete zopet jedno škatljico tinkture za želodec s 12 stekleničkami in jeden lonček Glicerina Crème.

S spoštovanjem

Tomaž Dobek.

Poljite mi s poštnim povzetjem pod spodaj stoječim napisom 24 steklenič izvirne „želodčne esence“, ki se rabi z najboljšim uspehom

Ježef Černko, župnik, Vuhred.—Stajarsko.

Poljite mi s poštnim povzetjem 12 steklenic Vaše želodčne tinkture. Naš gosp. župnik Belec jo vsakemu bolehnemu prav gorko priporoča in skoraj vsaki, ki jo rabi, se jako pohvalno o nji izrazi.

S spoštovanjem

Ivan Vidas

pri Sv. Martin-u, p. Sv. Nedelja, S. Domenica d'Albona, Istra.

Jakob Klemenc, zaloga manufakturnega blaga

v Trstu, ulica sv. Antona št. 1.

priporoča častitim svojim odjemalcem svojo prodajnico, preskrbljeno z vsemi manufakturnimi predmeti, zvezano s krojačnico za gospode.

Sokolska obleka kompl gld. 23.—

Havelok nepremočljiv od 10 do 16 gld.

Velik izbor

suknena in bombažna blaga za moške obleke, surove iz žide, volne, lawn-tennis, platna itd., zapestnice, ovrtnikov, perila za moške, ovrtnice v vseh barvah in formah, nogavice, rut, jopice vseh vrst posebno za turiste in kolesarje, modnih predmetov, rokavice iz nitij in kože, dežnikov in solnčnikov.

Povodom svečanosti jubileja Njegovega Veličanstva velik izbor narodnih in avstr. zastav, transparentov z avstrijskim orlom po najnižjih cenah.

Na zahtevanje pošiljajo se uzorci vseh vrst z dotičnimi cenami, poštne prosto.

Varstvena znamka: SIDRO.

LINEMENT. CAPSICI COMP.

iz Richterjeve lekarne v Pragi

priporočano izvrstno, bolečine blažeče mazilo dobiva se po 40 nč., 70 nč. in 1 gld. po vseh lekarnah. Zahteva naj se to

splošno priljubljeno domače sredstvo

vedno le v originalnih steklenicah z varstveno znamko „sidro“ iz Richterjeve lekarne ter vzame previdnostno samo steklenice s to varstveno znamko kakor originalni izdelek.

Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi.

Gostilna na prodaj!

Na prodaj je dobro obiskovana slovenska gostilna na primernem kraju mesta. Gostilna donša do 10 gld. dobička na dan. Pojasnila daje Jože Vodopivec v kavarni »Commercio«, bodisi ustmeno ali pisмено.

C. Klemt.

Tovarna za zatvornice (Jalousien) Braunau na Bavarakem.

Priporoča svoja 6-kratno odlikovana novovrstna lesena zastirala (Rouleaux), zatvornice in oboknice na valjček. — Cenik gratis.

Agentje

privatne odjemalce se iščejo.

Kašelj, hripavost in prsni katar

ublažuje in zdravi

pravi planinski kašelj olajšajoči sok

z „Deželne lekarne pri Mariji Pomagaj“ M. Leusteka v Ljubljani.

Cena 1 steklenice 50 novč. Razpošilja se z obratno pošto najmanj 2 steklenici.

žrebanje nepreklicno 18. Marcija 1899.

1. glav. dobitok 100.000 Kr. vr.

2. glav. dobitok 25.000 Kr. vr.

3. glav. dobitok 10.000 Kr. vr.

v gotovini 20% odbitka.

Dunajske srečke po 50 nč. priporočajo: Giuseppe Bolaffio, Mandl & Comp., „Il Mercurio Triestino“, Alessandro Levi, Girolamo Morpurgo, Marco Nigris, Enrico Schiffmann, Giuseppe Zoldan.

„THE GRESHAM“

angleško zavarovalno društvo na življenje v Londonu.

Aktiva društva do 31. decembra 1897. . . . . Kron 159.997,579.—

Letno vplačilo premij in obresti do 31. decembra 1897. . . . . » 28.823,375.—

Izplačana zavarovalnina in obresti od obstanka društva (1848.) . . . . . » 343.860,067.—

V letu 1897. izdanih 7468 polie za glavnicu od . . . . . » 67.331,351-91

Prospekti, ceniki in v obče vse druge informacije dopošljejo se vsakemu na pisмено vprašanje od niže imenovanega zastopstva, katero dopisuje v vseh jezikih.

Glavno zastopstvo v Trstu.

Via del Teatro št. 1, „Tergesteo“ Scala IV.

Iščejo se dobri agentje, zastopniki in potovalci.

Pserhofer-jeva

lekarna „Pri zlatem državnem jabolku“ na Dunaju I., Singerstrasse šte. 15.

J. Pserhoferjeve čistilne kroglice

so davnoskušeno, lahkočistilno od več zdravnikov občinstvu priporočano domače sredstvo.

Te kroglice so iste, poznane pri občinstvu že več desetletij pod imenom „J. Pserhoferjeve kričistilne kroglice“ ter se izdelujejo pristne jedino v lekarni „Pri zlatem državnem jabolku“, Dunaj I., Singerstrasse št. 15.

Te kroglice stane: jedna škatljica s 15 kroglicami 21 nč., jeden zavitek z 6 škatljicami 1 gld. 5 nč. Ako se znesek predplača, stane s poštnino vred: 1 zavitek kroglice 1 gld. 25 nč., 2 zavitka 2 gl. 30 nč., 3 zavitki 3 gl. 35 nč., 4 zavitki 4 gl. 40 nč., 5 zavitkov 5 gl. 20 nč., 10 zavitkov 9 gl. 20 nč. (Manje od jednega zavitka se ne pošilja.)

Prosimo, da se izrečno zahteva »J. Pserhoferjeve čistilne kroglice«.

in paciti je, da ima pokrov vsaki škatljici isti podpis J. Pserhofer v rudiših pismenih, katerega je videti na navodilu za porabo.

J. Pserhoferjev balzam za ozeblino, 1 posodica 40 nč., prosto poštnine 65 nč.

J. Pserhoferjev trpotčev sok, za ločanje sliza 1 steklenica 50 nč.

J. Pserhoferjev balzam za goltanec, 1 stekl. 40 nč.

Stoll-ovi kola-preparati, izborno krepilno sredstvo za želodec in živce, 1 liter kolavina ali eliksirja 3 gld., pol litra 1 gl. 60 nč., četrt litra 85 nč.

J. Pserhoferjeva grenka tinktura za želodec (prej imenovana življenska esenca). Rahlo raztopljačo sred-

stvo, ki upliva krepilno na želodec pri zabasanju, 1 bočica 22 nč., 1 ducet 2 gld.

J. Pserhoferjevo mastilo za rane, 1 steklenica 50 novčev.

J. Pserhoferjeva tanokininska pomada pospešuje rast las, jedna škatljica 2 gld.

Ranocelni obliž od pok. prof. Stuedel-a, 1 lonček 50 nč. prosto poštnine pa 75 nč.

Universalna čistilna sol A. W. Bullricha domače sredstvo proti posledicam slabe prebave, jeden omot 1 gl.

Razven imenovanih izdelkov so deloma v zalogi vse v avstrijskih listih napovedane tu- in inozemske farmacevtske specialitete. Na zahtevanje poskrbuje se točno vsako v skladišču ne nahajajoče se blago po nizki ceni.

Razpošiljanja po pošti se vrše točno, a treba je denar doposlati naprej; večja naročila tudi po poštnem povzetju.

Pri pošiljavi denarja po poštni nakaznici stane porto veliko manj, kakor po povzetju.